Jørgen Henrik Gelting

- En betydende dansk keynesianer

Finn Olesen

Maj 2000

Alle rettigheder forbeholdes instituttet (IME). Mekanisk eller fotografisk gengivelse af dette WORKING PAPER eller dele heraf er uden instituttets skriftlige samtykke forbudt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Undtaget heraf er uddrag til anmeldelser.

© Syddansk Universitet, Esbjerg og forfatteren, 2000.

Institut for Miljø- og Erhvervsøkonomi
IME WORKING PAPER 8/00

ISSN 1399-3224

Finn Olesen
Institut for Miljø- og Erhvervsøkonomi
Syddansk Universitet, Esbjerg
Niels Bohrs Vej 9-10
6700 Esbjerg
Tlf.: 6550 1514
Fax: 6550 1091
E-mail: finn@sam.sdu.dk

Abstract

Igennem en næsten 50 års periode deltog Jørgen Henrik Gelting aktivt i den økonomiske debat i Danmark. Som en af foregangsmændene i introduktionen af den keynesianske revolution i Danmark skete hans indblanding i debatten – såvel den rent fagøkonomiske som mere alment overfor den brede offentlighed – altid med den realøkonomiske udvikling for øje. En tilfredsstillende beskæftigelsessituation med en samtidig fornuftig betalingsbalanceudvikling var et meget væsentligt økonomisk politisk mål for Gelting. Teoretisk markerede han sig på mindst to fronter. Dels som den førte, der genopdagede og reformulerede det balancerede budgetteorem i 1941. Dels ved sin disputats **Finansprocessen i det økonomiske kredsløb** fra 1948, hvori han præsenterer en systematisk gennemgang af økonomisk politik og den keynesianske indkomstdannelsesproces.

Indholdsfortegnelse

1 Indledning 7
2 Nogle finanspolitiske forstudier 8
3 Finansprocessen i det økonomiske kredsløb 12
4 En dansk keynesianer 21
5 En afsluttende kommentar 23
6 Litteraturliste 25

1 Indledning

Med udgangen af december 1982 fratrådte Jørgen Henrik Gelting sit professorat i nationaløkonomi ved Økonomisk Institut på Aarhus Universitet. I den anledning holdt Gelting en afskedsforelæsning over temaet "Tre arbejdsløshedsperioder".[1] Vurderet på baggrund af Geltings videnskabelige karriere var valget af tema for afskedsforelæsningen ikke et tilfældigt valg. Tværtimod var valget særdeles kendetegnende for hans indsats som økonom. Stort set hele hans forfatterskab er karakteriseret ved, at beskæftigelsesproblematikken heri indtager den helt centrale rolle.

Egentlig overraskende er denne kendsgerning ikke. Alene af de følgende to årsager synes dette at være et indlysende forhold.

Som færdiguddannet økonom (cand. polit) i 1938 må den moderne makroteoris gennembrud især foranlediget af **The General Theory** fra 1936 have virket som en forfriskende, og intellektuelt stimulerende, ny måde at betragte økonomien på. Teoretisk såvel som også empirisk. Som det vil være bekendt afstedkom dette gennembrud den keynesianske revolution, der indtil den monetaristiske revolte for alvor slog igennem i 1970'erne, ganske markant dominerede den økonomiske videnskab såvel som udformningen af den økonomiske politik. I Danmark som mere interessant også internationalt. For det andet må vel enhver økonom, som tager udsagnet om knaphedens lov seriøst, bekymre sig om beskæftigelsens omfang og udvikling. Er husholdningernes behov nærmest umættelige og ressourcerne knappe, må allokeringen i samfundet af produktionsfaktorer som af goder og tjenesteydelser være effektiv. Arbejdsløsheden må derfor

1 Dette tema berøres senere mere uddybende i Gelting (1986a), hvori fire depressionsperioder sammenstilles. Som vanen var hos Gelting, inddrages her relevante efterspørgsels- som også udbudsmæssige elementer til forklaring af krisernes opståen, deres udbredelse og varighed. Her som andre steder betones i hans forfatterskab – i overensstemmelse med god keynesiansk tradition – den afgørende realøkonomiske dimension i et lavkonjunkturelt forløb. Dette forhold må dog ikke tages som udtryk for, at Gelting ikke anerkendte monetære aspekters betydning. Således skriver han konkluderende herom p. 19: "For alle fire omtalte lavkonjunkturers opståen var monetære forhold vigtige. Men heri er intet nyt eller særegent. Der findes intet eksempel på en økonomisk kontraktion, forud for hvilken der ikke er gået en depressiv monetær impuls".

som en konsekvens heraf holdes på et minimum. Kan markedsmekanismen ikke af sig selv klare denne opgave tilfredsstillende, må den naturligvis understøttes gennem økonomisk politiske tiltag, hævder keynesianerne.

Som en liberal økonom og overbevist keynesianer var Jørgen Gelting en økonom, som tog denne opgave alvorligt: "Kombinationen af intellekt og interesse for sine medmenneskers ve og vel gav sig fagligt udslag i, at beskæftigelsen og en reduktion af arbejdsløsheden for ham var den centrale og naturlige målsætning for en gennemtænkt økonomisk politik", Vastrup (1994:124). Med sit videnskabelige arbejde, forsknings- som undervisningsmæssigt, og sin lyst til ofte at blande sig i den offentlige debat (helst med markante synspunkter og indlæg) skulle Gelting blive en betydende spiller på den økonomiske scene i Danmark i en næsten 50 års periode indtil sin død i foråret 1994 f.eks. som en livslang udbreder af den keynesianske tankegang.

I dette papir er det hensigten nærmere at belyse nogle helt centrale kernepunkter i Geltings forfatterskab. Således følger i afsnit 2 en belysning af de finanspolitiske forstudier herunder genopdagelsen af det balancerede budgetteorem, der ledte frem til hans disputats fra 1948. Denne afhandling diskuteres mere indgående i det efterfølgende afsnit 3. Førend papiret rundes af med en afsluttende og opsamlende kommentar om økonomen (og personen) Gelting, gives i afsnit 4 nogle udvalgte eksempler på hans keynesianske opfattelse og teoretiske ståsted.

2 Nogle finanspolitiske forstudier

I begyndelsen af 1940'erne offentliggjorde Gelting flere artikler i Nationaløkonomisk Tidsskrift, der kan ses som forstudier til den senere disputats, og som alle i et større eller et mindre omfang spiller sammen i deres økonomiske indhold. Især er her artiklen fra 1941 af ganske central betydning. I denne genop dager Gelting det balancerede budgetteorem, som han her tilskriver David Ri-

cardo i dennes kapitel "On Machinery".[2] Konkret skriver Gelting (1941:295): "*Naar det Offentlige fra den private Sektor samtidigt opkræver og til denne atter udgiver et Beløb, og Forbrugskvoten i den private Sektor og den private Produktions Arbejdsintensitet forbliver uændret, og det Offentlige ved Udgivelsen af beløbet køber ledig Arbejdskraft, hvis pris er inflexibel, vil den samlede Beskæftigelse stige netop med Beskæftigelsen ved de saaledes iværksatte offentlige Foranstaltninger.*" Bemærk her især Geltings påpegning af de relevante forudsætninger, der alle skal være opfyldt for at sikre teoremets gyldighed. I forlængelse heraf argumenterer Gelting, pp. 298-99, for den opfattelse, at ønskes en offentlig aktivitet gennemført ved fuld beskæftigelse, skal skattestigningen derfor naturligvis overstige den ekspansive ændring i de offentlige udgifter. Den konkrete udformning af et sådant indgreb, hævder Gelting, er tillige afhængig af eventuelle afledte renteændringer og disses konsekvenser for investeringernes omfang ("Crowding Out"-problematikken).[3] Senere, i Gelting (1942:19) som i disputatsen, havde Gelting arbejdet sig længere bagud i sin teorihistoriske udredning af teoremets tilblivelse. Nu tilskrives tankegangen oprindeligt allerede William Waterhouse i hans skrift fra 1662 med titlen **One tale is good until another is told …**

At genopdagelsen (og den præcise formulering) af det balancerede budgetteorem bør tilskrives især Gelting, er anerkendt af flere. Således skriver eksempelvis Samuelson (1975:50) herom: "*the first statement in print of the balanced-budget-multiplier theorem was that of Gelting 1941 in Danish*". En helt analog anerkendelse af Geltings format findes tillige i de to anmeldelser af hans disputats hos Lindahl (1949:74-75) og Hansen (1948:120). For en dansk tilsvarende anerkendende reference skal Topp (1987:219-223) især fremhæves.

---

2 Denne opfattelse findes tillige hos Rasmussen (1958), som også hos Blaug (1986:135), der dog p. 695 også henviser til Samuelson (1975) uden nogen eksplicit henvisning til Gelting på trods af Samuelsons fremhævelse af Geltings banebrydende arbejde fra 1941. Hvorimod eksempelvis Brems (1986:38), ihukommende sine danske rødder, eksplicit nævner Gelting som den første bidragsyder til dette teorems præcise formulering.

3 Udover det nævnte indeholder Gelting (1941) tillige en erkendelse af de automatiske stabilisatorers eksistens og multiplikatorprocessens forløb.

Efterfølgende i Gelting (1942) behandles finanspolitikken i et teorihistorisk perspektiv. I gennemgangen heraf afspejles tydeligt Geltings keynesianske ståsted. F.eks. når han skal sammenligne merkantilismen med den økonomiske opfattelse hos Keynes. Deres makroøkonomiske opfattelse er sammenfaldende på i hvert tilfælde de følgende fem punkter, hævdes det. For begge lejre vil en positiv betalingsbalanceudvikling påvirke samfundets indkomst såvel som den samlede beskæftigelse positivt; renten er bestemt af samspillet mellem pengemængden og likviditetspræference-overvejelser; en utilfredsstillende lav investeringstakt kombineret med en lav forbrugstilbøjelighed vil begge have arbejdsløshedsskabende konsekvenser; etableringen af den fulde beskæftigelsessituation i økonomien indtræffer ikke med sikkerhed automatisk, ligesom de begge også anerkender rigtigheden i anvendelsen af en kredsløbstankegang.

Derudover fastslår Gelting den principielle forskellighed mellem private og samfundsøkonomiske overvejelser, ligesom han fremhæver, at det væsentlige ved en ændring i det offentliges indtægter og udgifter er de makroøkonomiske konsekvenser heraf snarere end den mikroøkonomiske virkning gennem en ændring i de relative prisforhold af en sådan policy ændring. Da økonomien samtidig ikke har en naturlig tendens til af sig selv at skabe et udfald med fuld beskæftigelse, må man, ifølge Gelting, acceptere anvendelsen af en aktiv finanspolitik med det formål at forsøge at stabilisere konjunkturudviklingen. Gelting fremhæver da også, p. 19, at den moderne finansteori netop er *"udspunget af Bestræbelserne for at finde Midler mod konjunkturel eller permanent Underbeskæftigelse*". Som en konsekvens af denne opfattelse anerkender Gelting derfor ikke generelt indholdet af "Crowding Out"-hypotesen. Et sådant liberalistisk synspunkt, siger han, har kun relevans i en situation med fuld beskæftigelse, hvor behovet for at gennemføre et ekspansivt finanspolitisk indgreb, om overhovedet til stede, næppe er ganske markant.[4]

4 Geltings reservation over for denne tese holdt hele livet igennem. Ved enhver given anledning holdt han af at angribe denne for dens manglende sandhedsværdi. Eksempelvis også i Gelting (1982:140), hvor han i en diskussion om statens underskud fremhæver "Crowding Out"-hypotesen som den "*… for hvilken det trods den bedste vilje ikke er lykkedes at finde solide begrundelser*".

Med udgangspunkt i Kalecki og Kaldor forsøges et mere dynamisk konjunkturaspekt belyst i Gelting (1943). Eksempelvis belyses heri den automatiske finansreaktion, der udover at minimere *"Konjunktursvingningernes Amplitude"* – p. 140 – sammenlignet med en aktiv finanspolitisk ændring også indebærer den fordel *"at den er automatisk og derfor kun kræver et Minimum af Anstrengelse fra Finansledelsens Side. Omtanke er ikke blot besværlig, men navnlig tidkrævende"*, pøny p. 140. Dette er en iagttagelse, der måske kan ses som en anerkendelse af lag-problematikken; jævnfør fremstillingen heraf i enhver standard lærebog i makroteori. Derudover tager Gelting klar afstand fra den klassiske finanspolitiske opfattelse, idet han hævder, at accept af den naturlige finansreaktion (accept af en konstant finansiel stilling/balance) næppe vil vise sig at være hensigtsmæssig. En sådan "sund" finanspolitik vil nemlig snarere forstærke konjunktursvingningerne end, som ønsket, reducere disse i deres omfang; jævnfør Gelting (1943:144).

I 1944 optræder Gelting i Nationaløkonomisk Tidsskrift med to artikler.

I den første beskæftiger han sig med klassikernes beskæftigelsesteori. Indledningsvist fremsætter Gelting en af sine mere sjældne metodologiske bemærkninger omhandlende den klassiske teoris forudsætning om fuld beskæftigelse, hvor især den for Gelting så karakteristiske form for ironi bør bemærkes: *"Paa den anden Side er det ikke forbløffende, at Antagelsen af fuld Beskæftigelse senere har kunnet introduceres; thi i samme Grad et teoretisk System i Kraft af skolastisk Sluttethed og indre Konsistens har vundet Prestige, kan det, uden at miste denne, fjerne sig fra Virkeligheden"*. Til trods for denne indledende salut anerkendes dog efterfølgende, p. 18, Adam Smiths lejlighedsvise accept af arbejdsløshed, som ganske mere betydningsfuldt den kendsgerning, at klassikerne generelt i deres teoretisering var mere interesseret i, hvorledes en optimal økonomisk vækst hensigtsmæssigt kunne fremmes, end i en eventuel arbejdsløshedsproblematik. Af måske ganske indlysende årsager, den industrielle revolutions stade taget i betragtning på klassikernes tidspunkt, var "beskæftigelsesdimensionen" snarere rettet mod realkapitalens fulde beskæftigelse end mod ar-

bejdskraftens.[5] Afslutningsvist sætter Gelting den moderne teori (altså keynesianismen) op imod den klassiske tankegang. Og på dette punkt er Gelting (1944a:27) ganske krystalklar i sin formulering. Her beskrives den helt fundamentale forskel mellem de to teoriretninger som: *"Ifølge klassisk Teori afhænger Beskæftigelsen af den samlede Realkapitalmængde, hvorimod moderne Teori ved Anvendelse af Multiplierrelationen fremstiller Beskæftigelsen som en Funktion af Investeringen, d.v.s. Tilvæksten i Realkapitalmængden. Omvendt i Renteteorien. I klassisk Teori er Renten den pris, som dannes paa Markedet, hvor Tilvæksten i Privatkapital, d.v.s. Opsparingen, møder Tilvæksten i Realkapital, d.v.s. Investeringen. Ifølge moderne Teori dannes Renten, eller rettere: de forskellige Rentesatser, paa Markedet, hvor den samlede Privatkapital staar overfor samtlige Kapitalanbringelsesmuligheder*".

Geltings andet bidrag fra 1944 er mere marginalt i sin betydning. Endnu en gang understreges dog hensigtsmæssigheden af en aktiv konjunkturstabiliserende finanspolitik. Derudover indeholder artiklen en væsentlig iagttagelse m.h.t. forskellen mellem privat- og samfundsøkonomiske beslutninger (en illustration af skismaet mellem mikro- og makroplanet i det økonomiske system). Den argumentation, der forekommer rimelig og overbevisende på mikroniveauet, behøver ikke samtidig at have en tilsvarende makroøkonomisk relevant holdbarhed, hævdes det; jævnfør Gelting (1944b:242-43).

5 "… finder man saaledes i den klassiske Økonomi en Beskæftigelsesteori, der i Korthed gaar ud paa, at den samlede Beskæftigelse er lig det Antal Arbejdere, som kan kooperere med den forhaandværende Realkapital", Gelting (1944a:24). Argumentationen bagved klassikernes tankegang falder – kort fortalt - i tre udbudsmæssige antagelser. For det første antog de, at realkapitalmængden var begrænset på kortere sigt. For det andet var den produktive beskæftigelse – altså egentlig produktion af goder og ikke af tjenesteydelser (f.eks. de velhavendes tjenestefolk) – bestemt (og begrænset) af netop kapitalapparatets størrelse. Hvorfor, som det tredje, en forøgelse i denne beskæftigelse kun kunne fremkomme ved en kapitalopbygning (øget opsparing, der fremkaldte øgede investeringer, og som gav et større kapitalapparat og dermed mere beskæftigelse). En ændring på efterspørgselssiden kan derfor ikke være beskæftigelsesændrende med mindre en sådan – gennem investeringerne – netop øger eller mindsker mængden af realkapital i samfundet; jævnfør tillige Gelting (1976).

3 Finansprocessen i det økonomiske kredsløb

Den 15. april 1948 forsvarede Gelting på Københavns Universitet med succes sin disputats **Finansprocessen i det økonomiske kredsløb**. I denne disputats, som allerede lå udarbejdet i begyndelsen af 1946, forsøger Gelting at give *"et bidrag til vor viden om virkningerne af statens finanspolitik paa samlet indkomst og beskæftigelse"*, p. 20. Dermed er makro-dimensionen fra starten slået fast. Det foreliggende værk er da også ganske klart inspireret af Keynes' opgør med den traditionelle neoklassiske tankegang i **The General Theory** fra 1936, hvilket fuldt ud anerkendes af de to opponenter ved disputatsforsvaret: Erik Lindahl og Axel Nielsen. Hos den førstnævnte med en fuld accept om end dog med en undren over, at Gelting ikke anvender en mere dynamisk approach som f.eks. den, der ligger i Stockholm-skolens tilgang; Lindahl (1949:76).[6] Af de to opponentindlæg, efterfølgende trykt i Nationaløkonomisk Tidsskrift i 1949, er Erik Lindahls indlæg det klart væsentligste. Igennem hele indlægget fremstår det teoretiske slægtskab mellem Lindahl og Gelting helt tydeligt. Dette er en helt ventelig observation, Lindahls bidrag til Stockholm-skolens ex ante/ex post approch til makroteorien taget i betragtning. Derimod er der intet egentligt substantielt at hente i Axel Nielsens opponentindlæg, hertil er den præsenterede tankegang for klassisk og set med 1948-øjne for gammeldags i sit indhold. Hos Axel Nielsen sker anerkendelsen af Geltings teoretiske ståsted derfor snarere med en afstandtagen end en tilslutning til dette.[7]

---

6 Sammenstemmende hermed er ligeledes vurderingen i Hansen (1948).

7 Jævnfør eksempelvis Nielsen (1945:84): "Nationaløkonomien har, hvor gerne dens Dyrkere end vil det, Vanskelighed ved at frigøres fra personlige Synspunkter; Anm.'s personlige Opfattelse af, hvorledes Samfundet bør ledes, falder da ej heller sammen med Forf.'s, men dette udelukker ikke, at man kan anerkende Værdien af det Arbejde, Forf. Her har præsteret". Og dog. Som påpeget af Andersen (1994) pp. 133-34, var Axel Nielsen i 1950 medlem af det udvalg, der skulle bedømme ansøgerne – udover Gelting, Kjeld Phillip – til hans eget professorat, der udløb i januar 1951. I det uddrag af bedømmelsen af Gelting, som Ellen Andersen fremhæver, vurderes disputatsen negativt og langt fra som et banebrydende værk, helt i overensstemmelse med vurderingen i Nielsens oprindelige opponentindlæg ved disputatsforsvaret. Blandt andet på baggrund af denne negative opfattelse indstilles Philip til det ledige professorat. Efterfølgende, formentlig også begrundet i skuffelse, rejser Gelting til USA og får ansættelse ved IMF.

Direkte i sin vurdering af Geltings arbejde er også Bent Hansen. I sin anmeldelse fra 1948 karakteriseres disputatsen som *"det første rent keyneske arbejde i Skandinavien*", Hansen (1948:117).[8] Dette standpunkt fastholdt (og uddybede) Hansen efterfølgende senere. Således fremhæves Geltings indsats i Hansen (1975:33) på følgende vis: "*… had the book been published in English in 1946, it would have been a leading – perhaps even the leading – work for its time on Keynesian fiscal theory*". I al fald, omend mere beskedent, bidrog Gelting væsentligt til at introducere den keynesianske tankegang i Danmark.[9] For en fremragende og mere generel belysning af netop det nye danske syn på finanspolitikken og dens muligheder, skal der henvises til Topp (1987).

Udover ganske kort at fastlægge formålet med selve afhandlingen, diskuterer Gelting indledningsvist i kapitel 1 forskellige aspekter ved det at føre en aktiv og konjunkturstabiliserende og -regulerende finanspolitik. Helt forventeligt er bogens tone kritisk mod den klassiske finanspolitiske opfattelse, hvor eksempelvis den afvisende holdning til indgreb i økonomien karakteriseres som "*liberalismens idealisering af samfundstilstanden*", p. 10. Gelting er dog på den anden side ikke uden forståelse for den potentielle fare, der er forbundet med for omfattende indgreb i økonomien. Udover de eventuelle negative økonomiske konsekvenser, der kan følge heraf, fremhæves det p. 17, at et mere overordnet problem er, "*om en interventionistisk økonomisk politik er principielt forenelig med fuldt demokratiske statsformer*".[10] Også på dette punkt skulle Gelting vise

8 Jævnfør senere, hvor Hansen påpeger: "Anfører man derfor ved siden af Keynes tre navne som Kalecki, Joan Robinson og Føhl samt erindrer sig Geltings koketteren med merkantilisterne, er hermed sikkert hans åndelige familieforhold nogenlunde udredet".

9 Jævnfør eksempelvis følgende citat fra Ussing (1994:139): "… hvis Jørgen Gelting ikke var dukket op, må man nok sige, at vi ville have forladt universitet med en større viden om Marshalls mikroteori og Walras' ligningssystem end om Keynes' teorier fra "General Theory"".

10 I artiklen **Liberalisme og Statsindgreb** fra november 1944 dokumenterer Gelting sin liberalistiske grundholdning. I et forsvar for det hensigtsmæssige i at gribe ind i økonomien, skriver han således: "*… at det er et i sig selv attraaværdigt Maal, at Statens Indgreb i det økonomiske Liv indskrænkes til et minimun … ikke enhver Liberalist er imidlertid nødvendigvis Dogmatiker og Principrytter … overlades det økonomiske Liv til sig selv, undgaar man ikke store Forstyrrelser og Svingninger i Indkomst og Beskæftigelse*". I Gelting (1963:199) diskuteres på ny markedsmekanismens rolle i økonomien. Herom skriver Gelting: "*Det er en ejendommelighed ved markedsmekanismen, at en redegørelse for dens funktionsmåde næsten uundgåeligt må lyde som en lovprisning. Markedsmekanismen gør det muligt for den enkelte at udøve et frit*

sig at være forud for sin samtid; jævnfør samfundsdebatten i de sidste par årtier. Afslutningsvist i kapitlet understreges finansprocessens[11] endogene karakter. Nok vil en ændring i denne påvirke økonomien – f.eks. gennem beskæftigelsesændringer – men samfundsudviklingen kan i sig selv – f.eks. ved at ændre på de institutionelle rammer – påvirke forløbet af finansprocessen. Finansvidenskaben skal derfor ifølge Gelting, p. 20, defineres bredt som "*læren om finanspolitikkens økonomiske, politiske og øvrige sociale aarsager og virkninger*".

I kapitel 2, der til dels indeholder et kort teorihistorisk perspektiv på finansvidenskaben som økonomisk genre betragtet, præsenterer Gelting med megen anerkendelse sen-merkantilismens syn på finanspolitikken. Denne tankegangs accept af aktive forsøg på regulering af den økonomiske udvikling finder Gelting – helt på linie med Keynes – ikke overraskende fuldt ud fornuftig. Fremkaldes den fulde beskæftigelse ikke rimeligt hurtigt automatisk af markedsmekanismens effektivitet, kan økonomisk politiske indgreb være ganske påkrævet, f.eks. til bekæmpelse af en arbejdsløshedssituation, der kunne være fremkaldt af en øget opsparingstilbøjelighed i samfundet.[12] Eksempelvis som en balanceret budgetændring; jævnfør Geltings indsats i udformningen af dette teorem. Tankegangen hos den merkantilistiske skole og hos keynesianerne synes derfor på disse punkter at være sammenfaldende. Med den moderne makroteoris gennembrud har også finansvidenskaben, som Gelting med sædvanlig ironisk distance formulerer sig, "*gennemgået en betydelig udvikling op imod det niveau, paa hvilket den befandt sig for godt halvandet hundrede aar siden*", p. 27. At den økonomiske teori over tiden ikke altid har udviklet sig specielt progressivt, var netop ofte en af Geltings pointer i undervisningen. Denne grundlæggende

---

valg af forbrug og beskæftigelse … Det er en velkendt kritik af markedsmekanismen, at den er uden central plan og ledelse. Netop denne påståede mangel er systemets vigtigste fordel, politisk ved at holde begrænsningerne i den enkeltes dispositionsfrihed på et minimum, og økonomisk ved at give systemet et maksimum af tilpasningsevne til ændringer i forbrugernes præferencer og i produktionens fysiske og tekniske grundlag".

11 Indholdet af denne atypiske term er hos Lindahl (1949:70) fastlagt som Geltings "…beteckning för den offentliga hushållningen, med utgångspunkt från de bakomliggande ekonomiska och politiska motiven jämte den politiska maktfördelningen".

12 Altså en erkendelse af opsparingsparadoksets eksistens og gyldighed hos Gelting; jævnfør p. 24. Allerede i artiklen **Det økonomiske Kredsløb** fra december 1944 skrev Gelting om dette paradoks og dets indhold.

opfattelse hos ham har måske derfor også betinget, at kapitel 2 i afhandlingen bliver indledt med den følgende tørt kommenterende bemærkning af Storm-Petersen: *Kast aldrig det rene vand ud, før det er snavset.*

De efterfølgende tre kapitler må helt klart betragtes som disputatsens kerne, hvilket bekræftes af præsentation i Gelting (1964:69-70). Heri opstiller Gelting forskellige multiplikatormodeller (income expenditure modeller) til belysning af især finans- men eksempelvis også pengepolitiske indgreb. Som nævnt indledningsvist er fokus hos Gelting rettet mod udviklingen i den samlede indkomst og beskæftigelse. I sine indkomstdannelsesmodeller, der nok på sin vis er analoge til det velkendte 45º-diagram, men dog ganske betydeligt mere kompliceret udformet, ønsker Gelting primært at belyse netop denne udvikling, som han benævner finanspolitikkens cirkulationsvirkning.

I Andersen & Topp (1982) gives der en glimrende redegørelse for denne models oprindelse. Der argumenteres heri overbevisende for modellens engelske rødder (fra Beveridges og Kaldors arbejder i rapporten **Full Employment in a Free Society** fra 1944). I 1945 udgav den danske regering en sammenfatning af den engelske analyse inklusiv et appendiks indeholdende en formalisering af den anvendte model.[13] Ifølge Andersen & Topp må forfatteren til den danske sammenfatning have været Gelting, især da den teoretiske tankegang i 1945-sammenfatningen og disputatsen er sammenfaldende, ligesom Gelting i sin disputats, når han inddrager estimerede størrelser, anvender samme parameterværdier, som de, der findes i den danske redegørelse fra 1945; jævnfør tillige Topp (1987:363). Geltings modelarbejder adskiller sig dog på væsentlige områder fra de engelske forbilleder. F.eks. hvad angår beskatningens betydning for det private forbrug.[14] Konkluderende skriver Andersen & Topp (1982:22) om

13 Denne formalisering står for embedsmandens egen regning og karakteriseres hos Andersen & Topp (1982:18) som "the model looks exactly like the simple Keynesian model containing a consumption function, a tax equation, and an equilibrium condition".

14 Gelting lod sine overvejelser over de forbrugsmæssige sammenhænge være inspireret af et empirisk studie af den private før-krigs – 1929-38 – forbrugsadfærd i Århus området. Denne undersøgelse er, jævnfør Andersen (1994:129), et paneldata-studie med 1500 observationer af indtægt- og formueforhold. På basis heraf estimerede Gelting kort- og langtidsforbrugskvoter for forskellige socioøkonomiske grupper af århusianske skatteborgere. Tidspunktet taget i betragtning er en sådan empirisk indsats vel egentlig ganske bemærkelsesværdig.

Geltings arbejder: ”*… it is evident that the Danish model is not a mere translation of the Beveridge-Kaldor construction. The special features of the Danish multiplier model is, firstly, that the multiplier effects are limited to the urban sector, secondly that the fiscal changes are implicitly combined with interventions in the balance of payments mechanism, and thirdly and most importantly that the consumption function and so the effects of fiscal instruments are different*”.

Konkret giver kapitel 3 en belysning af effekten af forskellige finanspolitiske indgreb; først for en lukket og dernæst for en åben økonomi. Udover forskellige diagramanalyser og ligningsudtryk – eksempelvis opstilles, pp. 62-63, en tabel med hele 96 (!) multiplikatorer - inddrager Gelting også egne estimerede marginalkvoter (på baggrund af relevante tal fra 1930’erne) i sine analyser. Han forsøger dermed ikke alene at give sin belysning en teoretisk dimension, men tillige også i hvert tilfælde delvist en empirisk dimension, hvilket blandt andet benyttes til en diskussion af forskellige indgrebs konsekvenser såvel på kortere som på længere sigt. I sin gennemgang af finanspolitikkens muligheder inddrager Gelting påny en balanceret budgetændring. Såvel Lindahl (1949) som Hansen (1948) fremhæver da også Geltings banebrydende indsats på netop dette område. Den sidstnævnte endog med et ønske om, at Gelting i sin disputats burde have tildelt dette teorem en mere betydningsfuld og selvstændig rolle.

Efterfølgende følger en fyldig redegørelse for den automatiske finansreaktions betydning og en påpegning af de private investeringers rolle som en afgørende determinant til bestemmelse af aktiviteten i den private sektor. Helt i overensstemmelse med Keynes’ økonomiske filosofi skriver Gelting, p. 81, konkret herom: ”*De vigtigste interne determinanter for aktiviteten i den private sektor er forbrugstilbøjeligheden, likviditetspræferencen og investeringstilbøjeligheden; af disse er normalt kun investeringstilbøjeligheden underkastet stærkere svingninger … effektiv stabilisering maatte derfor gaa ud paa først og fremmest at stabilisere investeringen … det er imidlertid fortrinsvis forbruget, finansprocessens reaktion bidrager til at stabilisere*”. Ønsket om at mindske konjunkturbevægelsernes udsving kan derfor næppe tilfredsstilles ved brug af de automati-

ske stabilisatorer alene. Hertil kræves der en mere bevidst (og selektiv) udformet økonomisk politisk indsats.

Nok er inddragelse af empiri et særdeles værdifuldt (og nødvendigt) element i den videnskabelige arbejdsproces. Af den årsag alene må der ydes Gelting kredit for hans økonometriske arbejde i kapitel 3.[15] Men samtidig burde Gelting have forholdt sig mere kritisk til sine resultater. Eksempelvis også til de anvendte statiske modellers afhængighed af (deres snævre tilknytning til) ligevægtsbegrebet og en sådan ligevægts etablering og stabile karakter. Helt i overensstemmelse med den svenske skole er Bent Hansen enig i denne opfattelse. I sin anmeldelse af Geltings disputats belyser Hansen (1948:123) dennes "regneri" med følgende overordnede metodologiske betragtning: "*Hvis de statiske modeller skulle tænkes at have nogen realitetsværdi, måtte det vel være som et billede af, hvorledes den danske økonomi ville have hængt sammen, såfremt den havde været i fuldstændig ligevægt. I en sådan er ex ante og ex post værdier lige store. Når man derfor fra en virkelighed i stærk omskiftelse leder frem nogle faktiske ex post værdier for forskellige propensiteter, der nødvendigvis må have været forskellige fra de tilsvarende ex ante værdier, og indsætter disse ex post værdier fra et samfund i udvikling i en ligevægtsmodel, er det åbenbart nogle principielt gale tal, man har fået fat i*".

I det efterfølgende kapitel 4 belyses samspillet mellem finans- og pengepolitik (kreditpolitik); her er renten nu i modsætning til, hvad der var gældende for analyserne i kapitel 3, fleksibel. Igen finder belysningen sted i form af opstilling af diagrammer, formeludtryk og enkelte udvalgte estimater. Ikke overraskende konkluderer Gelting efter sin gennemgang af dette samspil, "*at kreditpolitik kan have mærkbar virkning paa indkomstforløbet og dermed blive relevant for den samtidige finanspolitik*", p. 107.

Endelig belyser Gelting i kapitel 5 mere indgående end tidligere i afhandlingen den åbne økonomis problematik inklusive frie kapitalbevægelser. Her tager han samspillet mellem finans-, penge-, valutakurs- og også handelspolitikken op til

15 Eksempelvis påskønner Rasmussen (1949:59) Geltings økonometriske bidrag i dennes formulering af "*en matematisk makromodel for dansk økonomi*".

discussion.[16] I sin redegørelse, der flere steder minder påfaldende om den senere så kendte Fleming-Mundell tankegang, diskuteres forskellige aspekter af det økonomisk politiske råderum i en åben økonomi kontekst blandt andet med en klar erkendelse af betydningen af eksistensen (og den varierende styrke) af den internationale multiplikatorproces. Hansen (1948:121) fremhæver da også dette kapitel som specielt givende, især hvad angår samspillet mellem betalingsbalanceligevægt, rente, valutakurs og finanspolitik.[17]

Derpå følger i kapitlerne 6 og 7 en nærmere redegørelse for beskatningens påvirkning af og betydning for de private investeringer henholdsvis det private forbrug. Dette sker konkret ved at foretage en opdeling på forskellige skattetyper i Geltings gennemgang af beskatningens konsekvenser.

Dernæst bliver Gelting påny noget mere overordnet i sine betragtninger. Dette sker i afhandlingens to sidste kapitler.

Indledningsvist præsenterer han i kapitel 8 nogle hovedtræk af finansteoriens udvikling, hvilket sker især ved inddragelse af en række tyske referencer. Her har opfattelsen, argumenterer Gelting, blandt andet betinget af den stedfundne udvikling i Amerika under Roosevelt og i Tyskland under Hitler, bevæget sig fra at fokusere alene på finanspolitikkens finansielle virkninger i den klassiske finansteori til i en keynesiansk sammenhæng snarere at belyse mulighederne for at kunne påvirke og stabilisere konjunkturforløbet. I en mere nutidig kontekst har den fortsatte udvikling i fokuseringen på finanspolitikken betinget et yderligere skifte i retning af, at man i dag er mere interesseret i at belyse politikkens

16 I eksempelvis artiklen **Stat og Nationalbank** fra oktober 1944 inddrager Gelting finanspolitikkens potentielle inflationære aspekter i sin diskussion. Helt i overensstemmelse med en moderne tankegang argumenterer han her for den opfattelse, at der kan opstå en konflikt mellem finans- og pengepolitikken. Lempes finanspolitikken, mindskes arbejdsløsheden, hvilket kan iværksætte en løn- og prisspiral. Sker dette, kommer betalingsbalancen under pres som følge af en forværret konkurrenceevne. For at imødegå en sådan situation, kan nationalbanken, argumenterer Gelting, tænkes at stramme pengepolitikken for helt eller delvis at ophæve de positive beskæftigelsesmæssige effekter, der hidrører fra den lempelige finanspolitik.

17 Eksempelvis forekommer Gelting helt "tobinsk", når han p. 143 vil styre kapitalbevægelserne: "Vil man hindre den expansion, som hidrører fra den lave udenlandske rente, kan man di-

muligheder for at fremme en ønsket strukturtilpasning i økonomien; (dette er et aspekt, som Gelting kort berører i sit afsluttende kapitel 9). Efterfølgende følger i kapitel 8 en redegørelse for de forskellige årsager – udenlandske såvel som indenlandske – til, og de mulige konsekvenser af, lav- såvel som højkonjunkturelle forløb. Igen forekommer fremstillingen, også hvad dette aspekt angår, forholdsvis moderne. Dernæst følger, pp. 268-275, en opsummering over finanspolitikkens syv hovedgrupper af virkemidler.[18] Afslutningsvist skriver Gelting, p.275, konkluderende følgende: *"Om man vil betegne finanspolitikkens andel i stabiliseringspolitikken som stor eller lille, er vel en smags sag. Det er imidlertid af det foregaaende let at se, hvorledes et lands økonomiske struktur, særlig udenrigshandelens relative omfang og den indenlandske investerings sammensætning, influerer paa finanspolitikkens betydning og muligheder*". At især det private investeringsomfang i denne sammenhæng er svær at styre, anerkender Gelting fuldt ud. Således gør han eksplicit, p. 256, opmærksom på, at en generel udformet finanspolitik på dette område ikke rigtigt besidder noget fortrin i forhold til pengepolitikken.

På baggrund af den keynesiansk inspirerede gennemgang i kapitlet forekommer det ganske bemærkelsesværdigt, at Gelting ikke eksplicit henviser til netop Keynes' arbejder i hverken sin argumentation eller i litteraturlisten til kapitlet. Derimod henviser han til flere tyske foregangsmænd. Det ændrede syn på finanspolitikken og dens muligheder startede således ikke først med udgivelsen af **The General Theory** i 1936. Revolutionen – i hvert tilfælde på dette område af den moderne makroteori – havde allerede i nogle år været under vejs. Eksempelvis også i Sverige. Hansen (1975:35) mener derfor med rette at kunne klassificere Gelting som "*a continental European fiscal theorist, and that Keynesian fiscal theory is evolutionary rather than revolutionary*".

---

rekte gøre dette gennem indførelse af en kapitalrenteskat, som ogsaa rammer udenlandske kreditorer".

18 Disse omfatter: 1) den automatiske finansreaktion; 2) en ændring i de generelle skatter; 3) en ændring af de ordinære offentlige udgifter; 4)-5) en ændring i specifikke skatter og subsidier med det formål at påvirke det private forbrug og de private investeringer; 6) en ændring i de offentlige investeringer samt 7) en ændring i den offentlige kreditpolitik.

Temaet for det afsluttende kapitel er det lange sigt i den økonomiske analyse. I dette kapitel diskuteres blandt andet forskellige årsager til stagflationsfænomenet i mellemkrigsperioden (eksempelvis samspillet mellem ændringer i befolkningen, udbuddet af arbejdskraft og ændringer i beskæftigelsesomfanget). Ligeledes gives der, pp. 288-92, en talmæssig belysning af, hvorledes de økonomiske konjunkturer kan stimuleres – konkret ved en beregning af, hvorledes den fulde beskæftigelse i 1938 kunne være blevet realiseret gennem en indkomststigning på i alt 1200 mill. kr. - ved hjælp af fem forskellige ekspansive finanspolitiske indgreb.

Som det forhåbentlig er fremgået af det ovenstående, introducerede Gelting på solid teoretisk basis med udvalgte elementer af empiri den keynesianske tankegang i sin disputats. I denne afhandling findes en overbevisende gennemgang af især finanspolitikkens muligheder for at kunne påvirke og styre indkomstdannelsen i samfundet. På mange punkter forekommer afhandlingen, set med nutidige øjne, fortsat ganske moderne i sit indhold og i sin argumentation. Derimod er den valgte fremstilling ikke altid fremmende for budskabets udbredelse. Ikke alene anvender Gelting sin egen terminology,[19] der på sine steder forekommer unødig gammeldags og kunstig, men også selve strukturen i afhandlingen kunne fremstå betydeligt klarere og mere hensigtsmæssig.[20] Især hvis bogen i vid udstrækning skulle have været anvendt som lærebog i moderne makroteori i netop den periode, hvor det keynesianske gennembrud stod foran sin markante

19 Dette er et forhold, som Lindahl (1949:73) da også kritiserer ham for. Eksempelvis kan det nævnes, at de offentlige udbetalinger henholdsvis indbetalinger hos Gelting benævnes extrader henholdsvis intrader. Hertil kommer, at Geltings formuleringer ikke altid er lige mundrette, jævnfør eksempelvis følgende sætning, der står at læse p. 95: *"En ændring af den korte rente og de deraf eventuelt følgende lagerændringer virker ikke i retning af et eller andet forud omtrentligt bestemmeligt højere eller lavere indkomstniveau, men paavirker indkomsten opad eller nedad, uden at det paa forhaand kan siges med nogenlunde sikkerhed, om der vil ske en blot midlertidig ændring af indkomsten, om den varigt vil komme op eller ned paa et andet stabilt niveau, eller om indkomsten gennem længere tid vil være i udvikling opad eller nedad, indtil en eller anden begivenhed, som standser udviklingen, indtræffer*"!

20 Jævnfør Lindahl (1949:71): "I sitt nuvarande skick är arbetet mera svårtillgängligt än vad som betingas av Geltings intelligensaristokratiska attityd, enligt vilken banalitet är en större synd än obegriplighet. Mycket skulle vunnits med avseende på både vetenskaplig halt och begriplighet, om författaren resolut grupperat om sitt rika stoff efter strängt systematiska grunder".

udbredelse videnskabeligt såvel som administrativt. Men som Hansen (1975:32) har sagt det: ”*Gelting has never been a salesman*”. Dette forbehold til trods fremstår Geltings disputats, også i dag, som et banebrydende værk inden for den økonomiske tænkning i hvert tilfælde i Danmark efter 2. verdenskrig.

4 En dansk keynesianer

Udover de i de foregående afsnit 2 og 3 gjorte bemærkninger med relation til den keynesianske tankegang, kommer Geltings opfattelse af denne tankegang og holdning hertil også frem i andre bidrag. I det følgende skal nogle få udvalgte eksempler herpå fremdrages.

Som det første bidrag skal Geltings nekrolog over John Maynard Keynes fremhæves. Efter indledningsvist at have påpeget Keynes' fortjeneste som en af de blot få økonomer, det var beskåret samtidigt at kunne påvirke ikke alene den offentlige opinion i samfundet, men tillige også at bidrage ”*til den økonomiske Videnskabs Fremskridt*” – Gelting (1946:1) – fokuserer Gelting på det helt centrale indkomstdannelsesaspekt. Især med baggrund i **The General Theory** sker dette ved en grafisk fremstilling (analog til det simpleste diagram i disputatsens kapitel 3) med en efterfølgende diskussion, hvor Keynes' tankegang forsøges konfronteret med den klassiske teori, som han selv så sig i en opposition til. Blandt andet fremhæves her opsparingsparadokset, som Gelting selv kort tog under behandling flere steder i sit forfatterskab. Især fremhæves dette paradoks' modsætningsforhold til den klassiske teori, hvori en øget opsparingstilbøjelighed fremkalder et rentefald, der stimulerer investeringsdannelsen. Hos klassikerne foranlediger en øget opsparingslyst derfor ikke, som tilfældet er hos Keynes, en reduktion i den samlede produktion med en deraf resulterende stigning i arbejdsløsheden til følge. Senere diskuterer Gelting – kritisk – hvorvidt betegnelsen den generelle teori egentlig er en adækvat betegnelse for Keynes' teori, ligesom denne teori karakteriseres som ”*en statisk Korttidsteori*”, Gelting (1946:11).

Igennem hele nekrologen mærkes sympatien hos Gelting for ikke alene økonomen, men også mennesket John Maynard Keynes. Sympatien er dog hverken næsegrus eller kritikløs. Alligevel betegner Gelting, p. 15, sammenfattende Keynes' forfatterskab som: *"det bedste Eksempel man kan ønske sig paa den Sætning, at Helheden kan være mere end Summen af de enkelte Dele. Keynes har betydet mere for den økonomiske Videnskab i den sidste Generation end nogen anden Nationaløkonom ved sin Iderigdom og den inspirerende Maade, hvorpaa han fordomsfrit har taget hævdvundne Anskuelser op til Revision*".

Efter en afsluttende diskussion af Keynes' økonomiske filosofi – ifølge Gelting, så Keynes det som ***målet***[21] samtidig at forfølge økonomisk effektivitet, social retfærdighed og den størst mulige individuelle frihed – afrundes nekrologen, p. 17, med det følgende udsagn, der ikke er uden et vist stænk af vemod i Geltings konkrete ordvalg: *"I Keynes Arbejder mærker man som en Undertone en Tro paa, at de menneskelige Problemer – ikke blot de videnskabelige – har en Løsning, som Fornuften kan finde – en Efterklang af den vesteuropæiske Kulturs tabte Paradis: det nittende Aarhundredes Fremskridtstro og Optimisme*".

En tilsvarende positiv holdning til Keynes genfindes i Gelting (1983b, 1986b). Indledningsvist afdækkes Keynes' grundlæggende værdinormer, der formentlig et langt stykke hen ad vejen var i en god overensstemmelse med Geltings egen opfattelse, som: *"one's prime objectives in life were love, the creation and enjoyment of aesthetic experience and the pursuit of knowledge*"; Gelting (1983b:317). Som det er de fleste bekendt, var Keynes generelt ganske optimistisk i sit syn på, at de væsentligste økonomiske problemer kunne (og ville) blive lost.[22] Helt samme, belært af historien måske noget naive, syn delte Gelting dog ikke med sit engelske forbillede. I et interview i forbindelse med sin fratræden som professor ved Aarhus Universitet, svarer Gelting således benægtende på spørgsmålet om, hvorvidt vi igen får fuld beskæftigelse i Danmark såvel

21 Som fremhævet af Vastrup (1994:123) var denne opfattelse helt sammenfaldende med Geltings egen forståelse.

22 "the day is not far off when the economic problem will take the back seat where it belongs, and that the arena of the heart and head will be occupied, or reoccupied, by our real problems – the problems of life and of human relations, of creation and behaviour and religion"; citat hos Gelting (1983:318).

som i de økonomier, som vi normalt sammenligner os med: *"Jeg venter ikke, at vi skal opleve en ny periode som den, vi havde i 60'erne og begyndelsen af 70'erne. Det tror jeg vil blive en enestående periode i menneskehedens historie*".[23]

På trods af denne opfattelse forblev Gelting dog tro mod indholdet i det keynesianske paradigme[24] også i sine senere år efter, at dette paradigme var blevet sat under pres af blandt andet den monetaristiske revolte,[25] som han på ingen måde satte højt! Nok er det til tider endda ganske vanskeligt at forsøge at styre den økonomiske udvikling i den ønskede retning, men derfra og så til på forhånd i pessimisme helt at opgive forsøg på indgreb i økonomien, var ikke acceptabelt. I hvert tilfælde ikke for Gelting.

5 En afsluttende kommentar

Brems (1987:244) konstaterer indledningsvist, at *"dansk økonomisk teori er mindre navnkundig*", teorihistorisk set, end hvad der gør sig gældende for svenskernes vedkommende. Hvor berettiget en sådan iagttagelse måske end måtte være, hvad angår bidrag til udviklingen af den mikroøkonomiske teoridannelse, da kan man med rimelighed påstå, at i hvert tilfælde Jørgen Henrik Gelting i al beskedenhed har ydet sit bidrag til cementeringen af det keynesianske paradigme inden for makroteorien i Danmark med måske også en vis genklang på den internationale arena.

---

23 Interview i Aarhus Stiftstidende den 12. december 1982.

24 Keynes' fortjeneste med udgivelsen af **The General Theory** i 1936 var ifølge Gelting (1986:33): "… at tilvejebringe et om end ikke fuldkomment, så dog acceptabelt teoretisk grundlag for en politik, hvorom der blandt økonomer var ret udbredt enighed".

25 Jævnfør eksempelvis følgende salut: "Med støtte i en sikker sans for det irrelevante har adskillige makroøkonomiske teoretikere i de senere år som hobby valgt dels den rationelle forventningshypotese, hvis vidtstrakte ugyldighedsområde konjunkturprofeter har haft held i uheld til at dokumentere, dels fastprismodeller, hvis betydning for forståelsen af arbejdsløshedens årsager i en tid med langvarig, betydelig inflation og drastiske ændringer af prisstrukturen kan være vanskelig at indse"; Gelting (1983a:17).

Som forsøgt belyst i det foregående var Gelting en af foregangsmændene bagved den præcise, moderne formulering af det balancerede budgetteorem. Derudover gav Gelting i sin disputats en af de første systematiske belysninger af finanspolitikkens nye muligheder inden for rammerne af det keynesianske paradigme. I den forbindelse ydede han et ikke uvæsentligt bidrag til den tidlige udforskning af indkomstdannelsesprocessens forløb. Indsatsen var her primært af en teoretisk betydning, men i god overensstemmelse med den videnskabelige praksis var den finanspolitiske fremstilling også forsøgt givet et vist empirisk fundament.

Som studerende oplevede man ofte Gelting som en noget utilnærmelig person, der var omgivet ikke alene af en betydelig faglig respekt, men også af en vis portion frygt. Hans ofte ironiske til tider endda noget kynisk-sarkastiske distance til sine omgivelser til trods blev han hos de fleste studerende anerkendt for sin enorme belæsthed og kritiske holdning til alle nye, som gamle, teoretiske (og empiriske) udsagn. Hos Gelting var man altid sikker på, at et udsagns logiske konsistens, såvel som dets praktiske sandhedsværdi, blev gået nøje efter i sømmene. Gelting var ikke altid lige nem, ofte særegen, og dog alligevel på sin vis konsekvent. Men faglig set havde han mere at have sin egenart og arrogance i, end hvad der gør sig gældende for de fleste andres vedkommende. Blot var en sådan attitude ikke altid specielt fremmende for udbredelsen af Geltings teoretiske budskab. Med en anden personlig stil havde Geltings stjerne måske skinnet endnu klarere; dengang som nu.

6 Litteraturliste

[1] Andersen, Ellen & Topp, Niels-Henrik (1982): ”The First Danish Empirical Model” fra ”Economic Essays in Honour of Jørgen H. Gelting”, *Tillægsnummer til Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1982, pp. 9-26.

[2] Andersen, Ellen (1994): ”Jørgen Gelting og Københavns Universitet 1943-51”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1994, pp. 125-138.

[3] Blaug, Mark (1985): *Economic Theory in Retrospect*, Cambridge University Press 1985.

[4] Brems, Hans (1986): *Pioneering Economic Theory, 1630-1980. A Mathematical Restatement*, The Johns Hopkins University Press 1986.

[5] Brems, Hans (1987): “Dansk økonomisk teori efter 1870 – var svenskerne bedre?” *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1987, pp. 244-252.

[6] Gelting, Jørgen H. (1941): ”Nogle bemærkninger om finansieringen af offentlig virksomhed”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1941, pp. 293-299.

[7] Gelting, Jørgen H. (1942): ”Om nyt og gammelt i finansvidenskaben”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1942, pp. 16-29.

[8] Gelting, Jørgen H. (1943): ”Finansproces og konjunkturmodel”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1943, pp. 135-144.

[9] Gelting, Jørgen H. (1944a): ”Klassikernes beskæftigelsesteori”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1944, pp. 17-27.

[10] Gelting, Jørgen H. (1944b): ”Om midler til økonomisk stabilisering”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1944, pp. 232-243.

[11] Gelting, Jørgen H. (1944c): ”Stat og Nationalbank”, *Finanstidende 30. Årgang, Nr. 4*, pp. 63-64.

[12] Gelting, Jørgen H. (1944d): ”Liberalisme og Statsindgreb”, *Finanstidende 30. Årgang, Nr. 6*, pp. 92-93.

[13] Gelting, Jørgen H. (1944e): ”Det økonomiske Kredsløb”, *Finanstidende 30. Årgang, Nr. 12-13*, pp. 209-10.

[14] Gelting, Jørgen H. (1946): ”John Maynard Keynes”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1946, pp. 1-17.

[15] Gelting (1963): Indkomstpolitikken”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1963, pp. 189-199.

[16] Gelting, Jørgen H. (1964): ”Recent trends in economic thought in Denmark”, *American Economic Review* 1964, pp. 65-78.

[17] Gelting, Jørgen H. (1976): ”PS om AS”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1976, pp. 207-209.

[18] Gelting, Jørgen H. (1982): ”Statens budget – gør det noget? – og er der noget at gøre ved det?”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1982, pp. 140-147.

[19] Gelting,Jørgen H. (1983a): ”Om fastprismodellernes forklaring af arbejdsløsheden”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1983, pp. 17-19.

[20] Gelting, Jørgen H. (1983b): ”Keynes’ samfundsopfattelse”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1983, pp. 317-22.

[21] Gelting, Jørgen H. (1986a): ”Den store depression – fire udgaver”, fra bogen *Nyere økonomisk teori og metode*, redigeret af Torben M. Andersen og Claus Vastrup, Aarhus Universitetsforlag 1986, pp. 9-20.

[22] Gelting, Jørgen H. (1986b): ”Den keynesianske revolution i økonomisk politik”, *Samfundsøkonomen* 1986:7, pp. 30-33.

[23] Hansen, Bent (1948): ”Finansprocessen i det økonomiske kredsløb”, *Ekonomisk Tidskrift* 1948, pp. 116-123.

[24] Hansen, Bent (1975): ”Introduction to Jørgen Gelting’s ”Some observations on the financing of public activity”, *History of Political Economic* 1975, pp. 32-35.

[25] Lindahl, Erik (1949): ”En økonomisk disputats”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1949, pp. 70-79.

[26] Mikkelsen, Arne (1994): ”Gelting-scrapbog 1944-1954”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1994, pp. 142-145.

[27] Nielsen, Axel (1949): ”En økonomisk disputats”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1949, pp. 80-84.

[28] Rasmussen, P. Nørregaard (1949): “Om estimeringsproblemer for makromodeller”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1949, pp. 59-69.

[29] Rasmussen, P. Nørregaard (1958): ”A Note on the History of the Balanced-Budget Multiplier”, *The Economic Journal*, 1958, pp. 154-56.

[30] Samuelson, Paul A. (1975): ”The balanced-budget multiplier: a case study in the sociology and psychology of scientific discovery”, *History of Political Economy* 1975, pp. 43-55.

[31] Topp, Niels-Henrik (1987): *Udviklingen i de finanspolitiske ideer i Danmark 1930-1945*, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 1987.

[32] Vastrup, Claus (1994): ”Jørgen H. Gelting 1912-1994”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1994, pp. 119-124.

[33] Ussing, Niels (1994): ”Lektor Jørgen Geltings undervisning ved Københavns Universitet omkring 1950”, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 1994, pp. 139-141.

Department of Environmental and Business Economics

Institut for Miljø- og Erhvervsøkonomi (IME)

IME WORKING PAPERS

ISSN: 1399-3224

Issued working papers from IME
Udgivne arbejdspapirer fra IME

No.		
1/99	Frank Jensen Niels Vestergaard Hans Frost	*Asymmetrisk information og regulering af forurening*
2/99	Finn Olesen	*Monetær integration i EU*
3/99	Frank Jensen Niels Vestergaard	*Regulation of Renewable Resources in Federal Systems: The Case of Fishery in the EU*
4/99	Villy Søgaard	*The Development of Organic Farming in Europe*
5/99	Teit Lüthje Finn Olesen	*EU som handelsskabende faktor?*
6/99	Carsten Lynge Jensen	*A Critical Review of the Common Fisheries Policy*
7/00	Carsten Lynge Jensen	*Output Substitution in a Regulated Fishery*
8/00	Finn Olesen	*Jørgen Henrik Gelting – En betydende dansk keynesianer*